

Потпредседница Владе Србије, министарка рударства и енергетике и функционерка Српске напредне странке Зорана Михајловић каже да за разлику од других, посебно опозиционих странака, у СНС-у нема дилема и да би Александар Вучић требало да буде њен кандидат за председника Србије. „Што се мене и огромне већине чланова СНС-а тиче, за нас постоји само један председнички кандидат – победнички кандидат Александар Вучић. А када ће странка званично да изађе с тим, верујем оног тренутка када председнички избори буду заказани и расписани”, каже у разговору за „Политику” Зорана Михајловић.

За крај октобра заказана је изборна Скупштина СНС-а. Да ли ће Александар Вучић остати на челу странке иако је више пута најављивао да ће се можда повући?

Не разумем уопште да постоји дилема о томе ко ће бити на челу СНС-а. Председник Вучић је најзаслужнији што је СНС то што јесте данас, највећа странка у Србији, и зато СНС јесте Александар Вучић. Не видим у томе ништа лоше и верујем да би многи били срећни да имају на свом челу политичара и државника као што има СНС.

Да ли је Јадар велика привредна шанса или велика еколошка бомба?

Јадарит је јединствен минерал у свету, а Србија је у јединственој позицији да одлучује да ли ће и на који начин искористити чињеницу да располаже једним од најтраженијих ресурса 21. века. Литијум је не само економска него и генерацијска прилика за убрзани напредак Србије јер отвара другачију перспективу не само за житеље Јадра и околине већ и читаве Србије. Све што се буде радило, сваки нови рудник, моћи ће да ради само уз највише стандарде заштите животне средине. Одлука о томе може да буде донета тек кад буду завршене све студије и кад чујемо какав је став грађана. Неће бити рудника ако природа не буде сачувана или ако грађани, након што буду упознати са свим чињеницама, кажу – ми смо против.

Колике су резерве литијума?

Чињеница је да Србија располаже с потврђеним резервама литијума и бора од 158 милиона тона руде, чија је вредност 56 милијарди долара. Нико не жели да Србија буде земља у којој се само вади руда и производи сировина ако постоји прилика да се ради и на отварању фабрика за производњу литијумских батерија и електричних возила. Потенцијални утицај фабрике електричних возила на БДП био би више од 10 милијарди евра, односно више од 20 одсто БДП-а, што би значило не само развој једне привредне гране или једног округа већ подизање економије читаве Србије.

Да ли сте као министарка енергетике потписали неки уговор с „Рио Тинтом” и о чему? Колико је уговора ресорно министарство потписало с овом компанијом и на шта су се односили?

Не постоји уговор с било којом компанијом о експлоатацији јадарита. Постоји само Меморандум о разумевању из 2017. године, који је потписао претходни министар, као и одобрења за геолошка истраживања која су издавала разна министарства од 2004. године. То је неистина коју шири део опозиционих политичара, као и разни активисти који преко ове теме траже простор да уђу у политику. Али, много је горе што ширењем лажи уносе страх код грађана, посебно оних који живе у Мачви. Разумљиво је да људима није свеједно кад чују неистините приче како ће бити затроване реке и земља, да ће се рудник простирати на 40 квадратних километара, што је 400 пута више од реалне површине подземног рудника, да ће десетине хиљада људи морати да се иселе, да ће од Мачве бити направљена пустош. Такве лажи шире они које не занима развој Србије, већ политички поени које верују да би добили тако што би нешто успели да осујете.

Таква слика се ствара у неким медијима и на друштвеним мрежама...

Колико год пута они понављали лажи, ми ћемо одговорити истином. Нећемо дозволити ником да манипулише грађанима јер је ово сувише важно питање за будућност Србије. О пројекту „Јадар” одлучиће чињенице и став грађана. Држава је ту да обезбеди да све буде прегледно, да резултати свих студија о утицају на животну средину буду доступни, и кад буду познате све чињенице, о свему ћемо отворено разговарати, баш као што смо недавно разговарали у САНУ.

Да ли министарство води рачуна о заштити животне средине?

Ништа у енергетици више не може да се ради, а да није у складу с највишим стандардима заштите животне средине. Закони који су донети из области енергетике и рударства, као и претходно усвојени Закон о климатским променама, директно су повезани с визијом зелене Србије. Већ на самом почетку енергетске транзиције омогућили смо да сви грађани постану њени учесници тако што ће постављати соларне панеле и производити зелену енергију, заменити котлове на које се греју за ефикасније или повећати енергетску ефикасност заменом врата и прозора. Зелена агенда треба да буде наша агенда раста која доноси инвестиције, нова радна места, технолошку модернизацију, као што је то случај у другим земљама које су много пре Србије кренуле путем декарбонизације и прихватиле климатски неутралан развој као свој циљ.

Да ли ће бити грађена ТЕ Колубара Б?

Градња било које нове електране не може да се посматра као пројекат за себе, који нема везе с укупном енергетском политиком земље. Чињеница је да постоје таксе на угљеник које утичу на економичност сваке нове термоелектране. Осамдесетих година, кад је овај пројекат започет, такве препреке нису постојале, али не можете да се правите их не видите у 2021, као што не можете да игноришете чињеницу да угљь слабијег квалитета проузрокује веће загађење. Главни задатак у овом тренутку јесте да се што пре заврши изградња трећег блока у ТЕ Костолац Б и реализују пројекти који ће смањити штетне емисије из постојећих термоелектрана.

Да ли ће бити угашена нека термоелектрана?

Више пута сам рекла да ниједна термоелектрана неће бити угашена, нити ће било ко остати без посла. Рад термоелектрана до 2050. биће уређен планом на којем ће радити савет на нивоу владе, у којем ће, поред представника више министарстава, бити и представници ЕПС-а, синдикат ЕПС-а. Такође, тражимо начине да укључимо и представнике цивилног друштва.

Шта ће министарство урадити да заштити имовину ЕПС-а и ЕМС-а на Косову и Метохији?

Министарство је у комуникацији с Канцеларијом за Косово и Метохију у вези са свим битним питањима, од безбедности радника наших електроенергетских предузећа на КиМ до спровођења досад постигнутих споразума између Београда и Приштине. Као и код других споразума, и у овој области постоје опструкције приштинске стране и непоштовање оног што су сами потписали. Очигледно је да не постоји воља приштинске стране за дијалогом који би омогућио да се дође до компромиса, али и да се реше многа конкретна питања. Међутим, и Србија је данас земља политички и економски много снажнија него у време самопроглашења косовске независности и којој, упркос свим притисцима, нико не може да наметне решење.

У Србији се јављају бројни покрети за заштиту животне средине, на таласу борбе против „Рио Тинта”...

Немам ништа против активизма и могу да разумем чак и политичке амбиције појединаца. Ако желе да учествују на изборима и да им једина тема буде животна средина, нека се кандидују на изборима, а грађани ће рећи шта мисле о њиховој политици. Оно што је опасно јесте кад се у томе служе лажима и обманама, јер то наноси штету и самој идеји борбе за здравију животну средину. А то је управо оно што грађани очекују од државе, и ми на томе радимо, и кроз пројекте, и кроз примену нових закона, а припремамо и интегрисани план за климу и енергетику и нову стратегију енергетике у којима ће животна средина имати централно место. На крају, увек се гледа резултат, а политика у области енергетике и заштите животне средине да би дала резултат, тражи озбиљност и посвећеност, а не политиканство и бављење тиме као темом за дневну употребу. За разлику од других, ми смо показали да умемо да правимо резултат за грађане и немам сумње да ова влада може да уради много у остваривању зелене агенде и унапређењу

животне средине.

Како тече пројекат замене столарије у Србији?

У Србији се данас баци „кроз прозор” годишња производње једне електране и енергетска ефикасност за нас је једнако важна као и изградња неког новог капацитета. Јасно је да грађани то не могу да ураде сами, без подршке државе. Зато смо донели нови Закон о енергетској ефикасности и рационалној употреби енергије, који је замајац да ова област постане национални пројекат, иза којег ће стајати држава, а у коме ће учествовати све локалне самоуправе и сами грађани јер сви од тога имају користи, кроз ниже рачуне, смањење емисија и здравију животну средину. Први јавни позив на који се пријавило више од 80 локалних самоуправа најбоље показује колико је интересовање, а ми ћемо као држава обезбедити да идуће године то пратимо с много већим средствима, како из буџета, тако и од међународних финансијских институција.

(Политика)